

Vývoj dítěte

■ Tělesný

■ Psychický

■ Motorický

■ Sociální

Podmínky vývoje

I. Genetické

II. Podmínky zevního prostředí

- Působící prenatálně

- Výživa, léky, infekce, stres, drogy

- Působící perinatálně

- $\surd O_2 \rightarrow$ (mozkové dysfunkce – ADD, ADHD)

- **! 1. rok života**

- Infekce, psychický vývoj, citový vývoj

Psychická deprivace = psychické (citové) strádání
Vážnější příčiny a dlouhodobé neuspokojování
základních psychických potřeb dítěte.

Dítě nemá ani určitou potřebu vyvinutou!

- Bylo deprivováno od takových podmínek, kde by došlo k jejímu uspokojování: nepoznalo matku; nebyla osoba poskytující pocit jistoty a bezpečí; nepoznalo život v rodině (děti z ústavní péče);
- ale také např. v rodině alkoholika, dítě trvale podceňováno resp. duševně týráno, považováno za nevhodného člena rodiny (nechtěné těhotenství)
- dítě frustrováno také ve škole – při způsobu komunikace učitele se žákem – jeho hodnocení, netolerantní k chybám a omylům žáka
- *následky*
 - ohrožení ve vývoji + růstové změny
 - obezita – nechutenství
 - citová labilita
 - poruchy chování
 - agresivita

Syndrom CAN (Child abuse and neglect)

týrané • zanedbávané • zneužívané

Děti v ohrožení (přitahují násilí):

- Vyčerpávají dospělého: křičící, labilní, neklidné, hyperaktivní (ADHD)

→ vliv na *frustrační toleranci dospělých*

Individuální odolnost vůči psychické zátěži
(-vyvolané akutním neuspokojením některých důležitých fyziologických nebo psychických potřeb – př. spánku)

- S málo pochopitelným chováním
 - Specifické poruchy učení → neúčinné tresty
 - Anomální vývoj osobnosti → následek psychické deprivace
- Nesplňují očekávání rodičů
 - Adopce, mentální retardace, mozkové dysfunkce (ADHD, ADD), smyslové vady

Význam rodiny (Komenský)

Základní potřeby dítěte a jejich uspokojování

- Biologické
- Psychické + sociální
= *potřeba lásky, jistoty a bezpečí*

Míra neuspokojení základních potřeb
bývá mírou narušení celkového stavu dítěte
(čím je dítě mladší, tím bývá závažnost postižení větší).

Frustrace

Některá potřeba (nebo i více) není uspokojována buď krátkodobě v intenzivní míře nebo dlouhodobě v menší míře.

Dítě reaguje prožitky nedostatku, nouze a omezování, trpí a strádá. Projevy nemají specifickou podobu, žádný určitý klinický obraz.

1) Nálada, emoce, motivace:

únava a vyčerpání, lítostivost, nuda nebo naopak agresivita, konflikty, neklid.

2) Sebedůvěra:

nevyrovnanost, nevěří si → až vychloubání
chyby svaluje na druhé, žaluje, závidí, hledá náhradní způsoby,
jak získat autoritu

3) Komunikace, spolupráce:

nekomunikuje s rodiči a učiteli, odmlouvá, podílí se na šikaně, hledá vazbu na někoho mimo svůj okruh (starší kamarád, parta, zvíře, lékař)

4) Poznávací funkce:

nesoustředěné, neučí se

Týrání dítěte

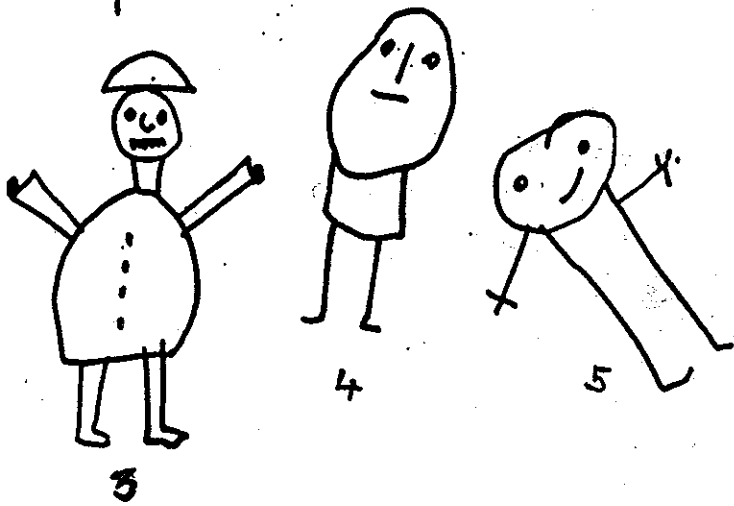
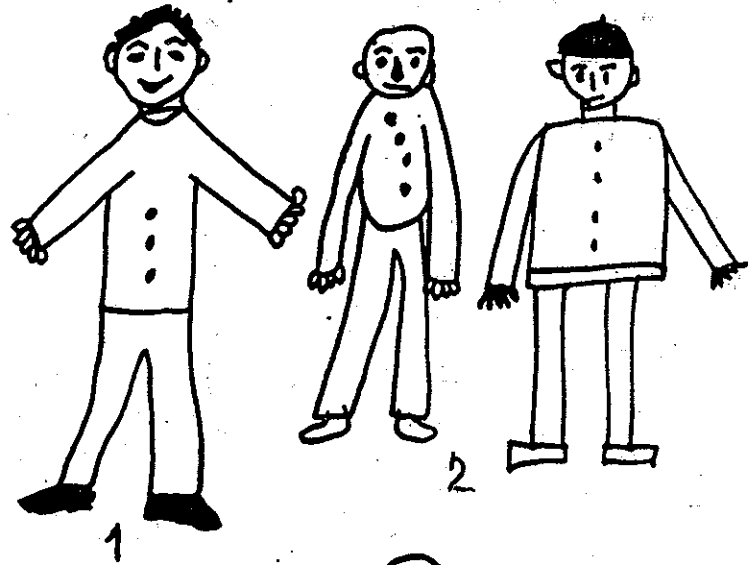
Pocity křivdy a negativní vzory chování v rodině mohou měnit chování dítěte do opačného směru → dítě se stává agresivním → přenáší se i na další generace: týrané dítě bude pravděpodobně týrajícím rodičem!

„Tělesné týrání je nenáhodný úmyslný akt, kdy dospělý způsobí dítěti užitím fyzické síly utrpení nebo tělesné poranění“

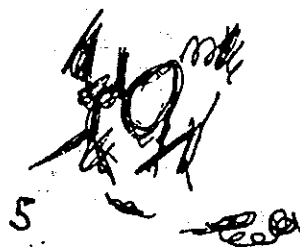
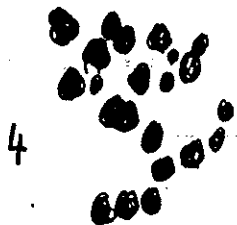
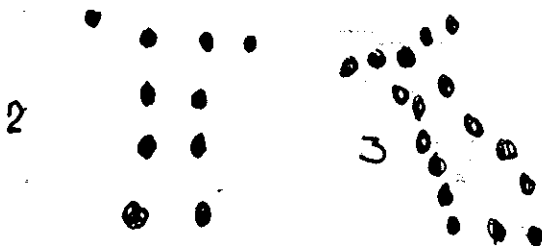
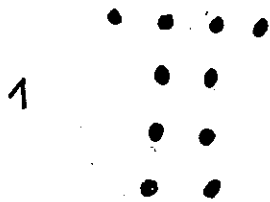
Následky tělesného týrání v dospělosti:

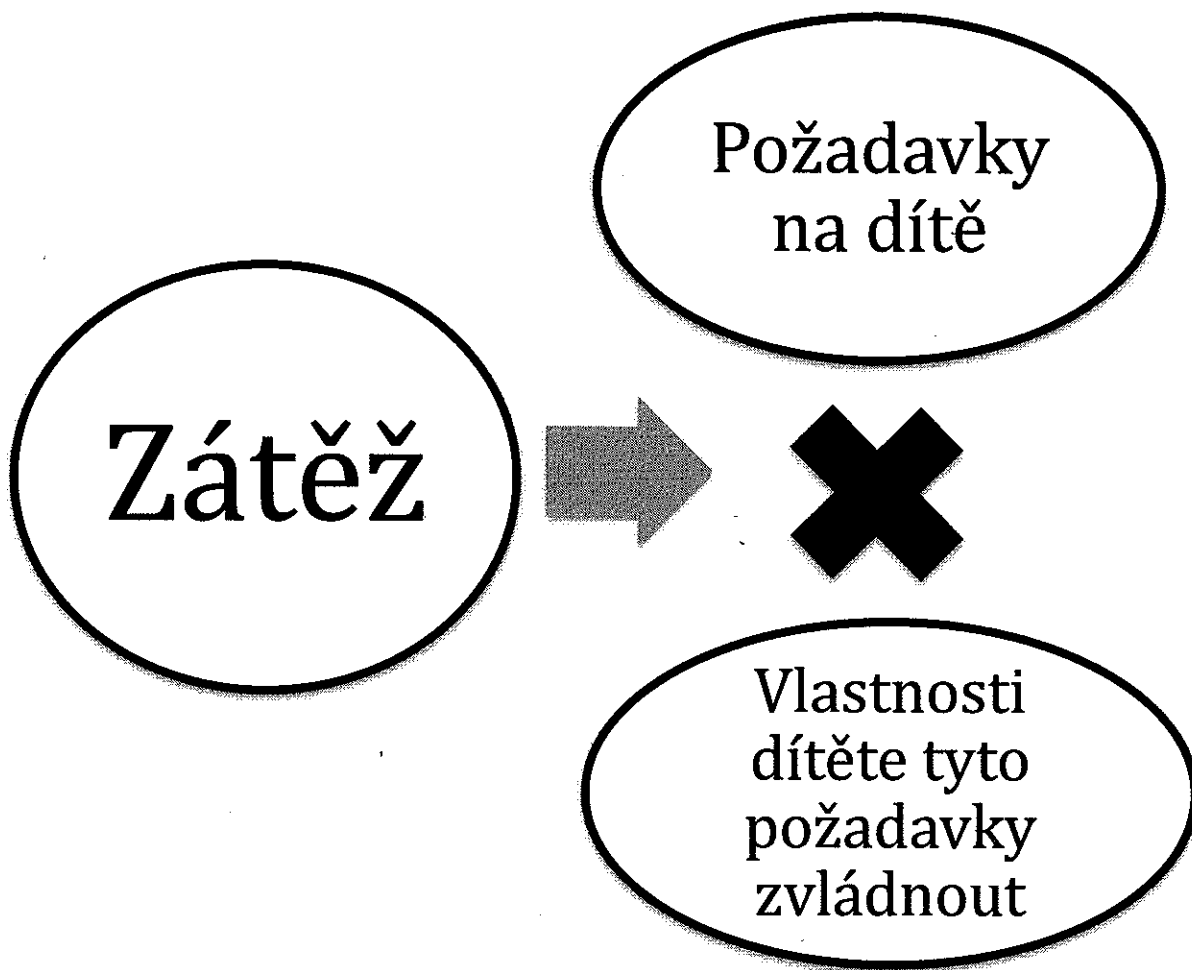
- Opoždění psychického vývoje • nižší IQ
- Poruchy osobnosti • Deprese
- Alkoholismus • Drogová závislost
- Poruchy příjmu potravy
- Sebepoškozování – sebevraždy • Bezdomovectví
- Násilné trestné činy

Test školi zralosti (podle Jiráska)

- 1 Vis kupa.
- 2 Vis kupa.
- 3 Vis kupa.
- 4 Vis kupa.
- 5

Typy zátěže:

- 1) Optimální = přiměřená: působí *stimulačně* (dítě zvládá úkoly → jistota)
- 2) Nepřiměřeně nízká: nestimulační, ztráta zájmu → deprivace
- 3) Nepřiměřeně vysoká: nezvládá úkoly → napětí, stresy ⇒ **přetěžování.**

Reakce na nepřiměřenou zátěž ve škole

- Má individuální charakter
 - Předpoklady dítěte
 - Zdravotní stav dítěte

neurotické projevy:

- **somatické potíže**
nechutenství • bolesti břicha, bolesti hlavy •
zvracení (ranní) • bušení srdce • tiky • noční
pomočování • poruchy spánku • *také* změny
tepu, TK
- **poruchy psychické**
unavitelnost • poruchy pozornosti • změny
nálad • neklid • agresivita • úzkosti • deprese
- **změny chování**
přejídání – ztráta chuti k jídlu • záškoláctví •
rizikové skup. mládeže